

VEČERNI LIST

Cena po pošti:
 za celo leto . R 40.—
 za pol leta . R 20.—
 za četrt leta . R 10.—
 za 1 mesec . . R 3.50
 Za Ljubljano mesečno 3 R
 Uredništvo in uprava:
 Kopitarjeva ulica št. 6
 Uredn. telefon št. 50

Posamezna številka 16 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vin.

Ogrske meje.

LDU Berlin, 8. oktobra. (DunKU). »Lokalanzeiger« javlja iz Frankobroda ob Meni: Kakor se poroča iz Pariza, se bo mirovna pogodba z Mažarsko najbrže še tekom tega meseca izročila sedmerici mažarskih delegatov, ki bodo poslani v Pariz. Pogodba določa za Mažarsko naslednje meje: Ob severnem robu države sledi meja nekaj časa Donavi, potem pa črti, ki gre od zapada proti vzhodu in ki se bo morala v podrobnosti še določiti; najbrže bo tekla ta črta od Bratislave do Komorna. Pred velikim zavojem Donave severno od Budimpešte krene meja v severovzhodni smeri proti Karpatom in doseže pri Mararos-Sziĝetu točko, kjer se združijo meje

treh držav; Čehoslovaške, Mažarske in Rumunije. Vse bivše ogrske ozemlje, ki leži severno od te črte, pripade čehoslovaški republiki. Na vzhodu gre meja od Mararos-Sziĝeta do reke Samos, potem nekaj časa ob tej reki, nato pa vzhodno od Debrečina proti jugu do reke Maros in doseže pri kraju Szent-Ivan reko Tiszo, kateri sledi do njene stare struge. Potem okrene proti zapadu in gre severno od Drave v smeri proti Radgoni. Na zapadu se uredi vprašanje zapadne Ogrske tako, da pripade Šopronj Nemški Avstriji. Mažarska bi potem obsegala približno 140.000 km² in bi imela okoli 10 milijonov prebivalcev.

Kralj Konstantin so ni odpovedal.

LDU Berlin, 8. oktobra. (ČTU) Glasom neke vesti iz Lugana, je grški kralj Konstantin zastopniku lista »Epoca« izjavil, da se prestolu Grške ni odpovedal,

ne da je le Grško zapustil, da bi med vojno lažje dosegla rešitev težkih političnih problemov.

Wilson.

LDU Bazel, 8. oktobra. (ČTU) Milanški »Secolo« javlja iz Washingtona, da je prevzel Lansing državne posle, ki jih je vodil dosedaj Wilson. Namerava se ustanoviti izvršilno oblast, ako se Wilsonovo stanje poslabša.

Vojna med Ukrajino in Djenkinom.

LDU Kamenec Podolski, 6. oktobra. (DunKU). Ukrajinski tiskovni urad poroča: Vsa prizadevanja ukrajinske vlade, izogniti se bojem s četami generala Denjškina, so bila brezuspešna. Ruska prostovoljska armada je napadla ukrajinske čete, nakar je ukrajinska vlada napovedala generalu Denjškinu vojno. Za fronto Denjškinove armade so izbruhnile vstaje.

Volitve na Francoskem.

LDU Pariz, 7. oktobra. (Dun. KU) Listi pišejo, da je vlada predložila zbornici nov zakon, tičeč se novih volitev, ki so določene na 16. november. Narodna skupščina za volitev predsednika republike se sestane dne 2. februarja 1920.

Francoska statistika.

LDU Pariz, 7. oktobra. (Dun. KU) Glasom uradne statistike je število novorojencev v Franciji leta 1918 napram letu 1917 poskočilo za 55.700, število umrlih pa za 175.500. Število porok je naraslo za 20.000, razporov za 1500. K temu pripominja »Temps«, da so te številke še brezupnejše od onih prejšnjega leta, ker je umrlo leta 1918 več kot 200.000 ljudi za špansko boleznijo.

Omejitve na Dunaju.

LDU Dunaj, 8. oktobra. (Dun. KU) Danes izide nova naredba, ki uvaja od 12. oktobra dalje nastopne omejitve: Promet cestne železnice se konča zvečer ob poldevetih. Trgovine, izvzemši prodajalne za živila, se zatvorijo popoldne o petih, gostilne o poldesetih, kavarne o polenahtih zvečer. Od osme ure zvečer dalje je dovoljena le acetilenska razsvetljava. Gledišča, koncertne dvorane itd. se morajo izprazniti zvečer o polenahtih, kinematografi o poldesetih. Igralna doba za gledališča je omejena na 3 ure. Končno se določajo omejitve porabe plina v gospodinjstvu.

Prodaja umetnin na Dunaju.

LDU Dunaj, 8. oktobra. Italijanski poslanik marchese Torretta je prišel danes k državnemu kancelarju dr. Rennerju in poizvedoval glede prodaje umetnin, ki jo vlada namerava, da si pridobi tujih valut v svrhu nakupa živil. Poslanik je povdarjal, da je glasom mirovne pogodbe razpečavanje umetnin iz bivše cesarske zbirke 20 let prepovedano. V istem smislu se je izrazil tudi francoski poslanik Allize.

Srbsko-albanska zveza.

Soun, 8. oktobra. Grški časniki priobčujajo Reuterjevo brzojavko, da je neki srbski diplomat izjavil, da smatra srbsko-albansko zvezo za mogočo. Nekateri arnavtski prvaki so prosili mirovno konferenco v Parizu, da se Albanija zedinijo s Srbijo.

INOZEMSKI HUMOR.

Tole sliko je prinesel nek angleški humoristični list s podpisom: »Anglosaško prijateljstvo po vojni«, ali kako se bo iznebil Anglež svojega brata Amerikanca, ko ga ne bo več potreboval.

Požidovljena Mažarska.

»Narodna Politika« prinaša daljši dopis iz Budimpešte iz katerega posnamemo: Mažarska drhti od obupa. Izgubila je narodnosti, ki so dajale mažarski inteligenci kruh, davke državi in material za regeneracijo požidovljenega mažarstva. Preje so bili židje Mažarom dobrodošli, ker so jim pomagali v zatiranju narodnosti; danes pomenjajo za mažarstvo nič kot zajedalstvo, tujstvo, ki se ga hočejo na vsak način osvoboditi. Zato naglašajo krščanstvo kot sinonim za mažarstvo.

Politične stranke so se formulirale v dva tipična tabora »Krščanski blok« in »Liberalni blok«. Pretežno moč v državi ima danes krščanski blok, ki ga tvorijo naslednje stranke: »Krščanska socialna gospodarska stranka«, ki ima v svojih vrstah skoraj vso katoliško inteligenco in najširše sloje delavnega ljudstva; dalje »Krščanska narodna stranka« kot predstavateljica kalvincev in končno »Zedinjena kmeška in maloposestniška stranka«, ki je imela mnogo pristašev posebno na jugozapadu, a ni prišla do veljave, ker ni imela izšolanih voditeljev — njen predsednik je tudi danes priprost kmet.

Liberalni blok naj bi spjal te-le iztrošene stranke in frazerske struje: »Mažarsko meščansko stranko«, v kateri se zbirajo trgovski krogi; »Lovaszijeva stranka«, ki hoče braniti sadove revolucije; »Republikanska stranka«, ki se hoče boriti proti reakciji; Vaszonyijeva »Demokratska stranka«; stara »Munkapart«, ki zahteva sklicanje prejšnjega parlamenta in končno »socialno demokratična stranka, ki naglašja koncentracijo in upa priti v vlado.

Dnevnik so pod medsebojnem dogovoru 29. septembra vsi iznova začeli izhajati; nekateri pod prejšnjim, drugi pod novim imenom: »Az Est«, »Pesti Hirlap« itd.; katoliški »Alkotmány« se je prekrstil v »Nemzeti Ujság« (Narodne Novine).

Iz programnih številki bi bilo navesti: »Nem. Ujság« naglašja: Mažari so na svoji katastrofalni usodi grenko izkusili, da liberalizem ne vodi do svobode in blagostanja, ampak do narodnega razsula in dekadence. Dokazalo se je, da svobodnjaška gesla ne morejo zagotoviti socialnega napredka. Ni dovolj, organizirati državo politično in pravno. Družbo samo je treba reorganizirati in to je zgodovinska naloga krščanstva.

»Szózat« piše: »Mi smo karakteristično agrarni narod pa nismo imeli niti enega dnevnika z agrarno smerjo, marveč so vsi dnevnik propagirali samo interese bank in trgovskih krogov... Naš program je narodni krščanski in agrarni.«

Židovski »Az Est« pravi, da more biti domoljub samo moralen človek; list hoče biti samo glasilo mažarstva, mažarske sreče, demokracije, kulture in mažarske vere. Gospodarski položaj Mažarske je obupen. Hrane in premoga nimajo, zato pa imajo za 6 in pol milijarde kron boljševiškega denarja. S tem ne morejo nikjer ničesar kupiti. Njihovi odposlanci, ki so bili

šli v Jugoslavijo kupovat živila, so se vrnili praznih rok in žalostni pripovedovali, kako so šli v Jugoslavijo mimo ogromnih skladišč žita in celih čred svinj, a kupiti niso mogli s svojim denarjem ničesar. Zadnji čas ponujajo »pomoč« Angleži pod geslom: »Mažari, prodajte nam svoja veleposvestva in tovarne, da ne pridejo v roke Židom!« Angleži so pokupili že mnogo posestev in ako pojde tako naprej, bo Mažarska kmalu postala angleška kolonija.

Antisemitizem se približuje višku. Vodja nacionalistične organizacije »Zbrujajočih se Mažarove« — »Ebredő Magyarok« je o tem izjavil: »Naj pride karkoli, mi hočemo oprati tužno lice mažarstva, okrvavljeno z židovski krutostjo in židovskim denarjem. Osvoboditi hočemo državo od teh parasitov in ako nam kdo pride na pot, se bo vse zavilo v solze, kri in dim.«

Ta slika današnje Mažarske je tudi za Jugoslovane dober nauk.

Ministrska kriza.

LDU Belgrad, 8. oktobra. »Politika« poroča: Po razpoloženju, ki je danes predpoldne vladalo v krogih opozicionalnega bloka, bo dr. Pavlovič težko mogel sestaviti koalicijski kabinet. Najbrže bo še danes vrnil svoj mandat. Do večera se to še ni zgodilo.

LDU Belgrad, 8. oktobra. Nocoj je prišel v Belgrad g. Andrija Radović, član naše mirovne delegacije v Parizu, bivši črnoogorski ministrski predsednik. Govori se, da mu bo poverjena naloga, da sestavi koalicijski kabinet. Ako se tudi ta kombinacija ne bo posrečila, bo, kakor se govori, g. Jovan Jovanović sestavil uradniški kabinet. Dalje se govori, da bo prestolonaslednik zopet pozval načelnike strank, naj se zedinijo in sestavijo skupno vlado.

LDU Belgrad, 8. oktobra. V parlamentarnih krogih se govori: Opozicionalni blok bo šele potem decidirano odgovoril dr. Pavloviču, ko bo radikalni klub zaključil svojo sejo. Demokratski klub je imel zvečer sejo. Jugoslovanski klub, ki ostaja na svojem prejšnjem stališču, je odpotoval domov. Dr. Korošec se je peljal v Maribor, ker že dolgo časa ni bil doma. Njegovo potovanje tolmačijo različno, vendar pa se je baje izrazil, da njegovo potovanje nima političnega ozadja.

LDU Belgrad, 8. oktobra. »Samouprava« priobčuje danes v posebni izdaji daljši komunike, ki končava tako: Da kabinetna listina g. Trifkovića ni bila sprejeta, je proti parlamentarnemu redu in situaciji, ki je itak težka in ki se je s tem še bolj otežkočila in zamotala. Poverjenje mandata g. Pavloviču ima značaj neparlamentarnosti. Na dnevi red stavlja še eno novo vprašanje: Vprašanje predsedništva narodnega predstavnitva. O vprašanju razpusta skupščine bomo drugič posebej govorili, ker je dal g. Trifković o tem svojo besedo. Tedaj bomo videli, kdo se je igral z razpustom parlamenta in kdo je želel njegov razpust.

LDU Belgrad, 8. oktobra. Danes zvečer ob 7. uri je izjavil dr. Laginja časnikarjem, ki so čakali v kuloarjih in ki so ga

Izvoz iz Češko slovaške.

LDU Praga, 8. oktobra. (ČTU) Dosedaj se je iz Češko slovaške republike izvozilo: Železa in železnine v Jugoslavijo za 240.000 češko slovaških kron, na Poljsko za 4 milijone in v Nemško Avstrijo za 10 milijonov češko slovaških kron. Kovin v Nemško Avstrijo za 1½ milijona, na Poljsko za 700.000 češko slovaških kron. Dalje znaša izvoz strojev in orodja v Nemško Avstrijo 1½ milijona, na Poljsko prav toliko in v Jugoslavijo 135.000 češko slovaških kron. Poljedelskih strojev se je izvozilo v Nemško Avstrijo za 885.000, v Jugoslavijo za 491.000 in na Poljsko za 272.000 češko slovaških kron. Največ izvoza je bilo v Nemško Avstrijo.

Ceške šole na Dunaju.

LDU Dunaj, 8. oktobra. (ČTU) Dunajski mestni svet se je bavil v današnji seji z vprašanjem čeških šol, ker hoče ustanoviti radi izpraznitve in ureditve šolskih prostorov posebne komisije. Na predlog mestnega svetnika Rummelharta pa ta stvar ni prišla v razpravo, ker postane šele tedaj aktualna: ko bo mirovna pogodba odobrena. Medtem pa naj se zadeva čeških šol in predpripav odloži. Mestni svet je predlog sprejel. Češki mestni svetnik Širotek je izjavil, da pričakuje češka manjšina rešitve čeških šol v Nemški Avstriji v drugem smislu, kakor je vladal doslej na Dunaju. Češko slovaška manjšina ima pravo do svojih šol tudi na podlagi obstoječih zakonov, zato bo vztrajala pri svoji zahtevi po čeških šolah.

